

mittendum; imò si quæ fecit, commutanda potius illi sunt, vel dispensandum in illis juxta Confessarii potestatem. Demum si scrupulosas rationes expetat ejus, quod sibi præcipitur, potest, dum capacior est, etiam probabilitas sententiarum laxiorum manifestari, ut eâ se se opere posito quietet.

CAPUT VI.

De Sacramento Extremæ Unctionis,
rite administrando.

Q. I. *Quid circa hoc Sacramentum à Parocho* 314. *observari oporteat?* R. curam maximam eò conferendam, ut sanis debita illius æstimatione ingeneretur. Ac ideò res exigic, ut Parochus pro Concione sæpe invehat in futilem illum metum, quo metuitur; nè, dum sacerdos parte una cubilis intrat sacrum oleum deferens, simul mors cum falce aliunde ad ægrum ingrediatur. Qui error ut omnino eradicetur, explicandi sunt effectus Unctionis hujus planè oppositi illis, quos tam stultè sibi imaginantur: quoniam utilitatis plurimum non animæ tantùm, sed & corpori adfert. Animæ quidem: quia occulta peccata præterita delet & notorum reliquias abolet; contra futura autem, & præsentia novas vires, & robur confert, quo insultus Diaboli superentur. Corpori etiam prodest; quia si morbum non plenè tollit, leviorē reddit, minuendo

endo angustias ex eo subortas, subministrat robur ad eas majore cum animi tranquillitate perferendas; oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus. Jacob. 5. v. 15.

315. Q. 2. Quid præterea sani edocendi sunt? R. elaborandum est, ut discant, quòd æger ad saluberrimi hujus mysterii usum, ac fructum parare se debeat dolore, qui detestetur omnes noxas tam occultas, quàm manifestas. Ratio est: quia Sacramentum hoc est Sacramentum vivorum; adeoque deleta supponit peccata; aut si deleta non sunt, quod alias non posset attritio, hoc ipsum Sacramentum suppletur. Ratio ulterior est: quia ut peccator pro Sacramento rite sit dispositus, debet retractare peccatum tali retractatione, quæ excludat omnem voluntatem peccandi cum spe veniæ, quæ haberi nequit sine dolore memorato.

316. Q. 3. Quisnam sit Minister Extremae Unctionis? R. omnis Sacerdos. Ita Trid. Sess. 14. de Extrem. Unct. c. 3. Ratio est: quia administratio illius non est actus jurisdictionis, sicut absolutio à peccatis. Licitè tamen is duntaxat Sacerdos eam administrat, qui est Parochus, vel facultatem habet à Parocho. Ratio est: quia Sacramenta ministrare fidelibus est Parochi officium. Hinc Regulares, qui sive Clericis sæcularibus, sive Laicis Sacramentum hoc sinè Parochi licentia ministraverint, ipso facto sunt excommunicati, absolute sediti Apostolicæ reservata. Clem.

Clem. 1. de privil. Henriq. in summa l. 13. c. 40. §. 4. cum aliis. Societas tamen JESU, aliique privilegii participes, suis regularibus, & familiaribus in Domibus suis eam ministrare non prohibentur. Idem est de mercenariis, hospitibus, etiam secularibus; & extraneis, quos in locis, vel habitationibus tunc reperiri contigerit. Bulla Pii V. data Idibus Febr. 1567. Alii quoque possunt, si Parochus absit, vel non possit, aut per manifestam injuriam nolit ministrare, neque etiam superior ejus adiri queat pro licentia.

Q. 4. *Quodnam sit subjectum capax recipien-* 317.
da Extrema Unctionis? R. solus homo baptizatus ob infirmitatem de vita periclitans, qui ratione utitur, vel certè antea usus est, hocque Sacramentum recipere optaverit. Ità Zaroll, in praxi de Sacram. Pœn. c. 15. q. 7. cum communi. Debet autem infirmitas oriri ex morbo, vel ex vulnere, vel veneno potato, vel ex alia quacunque causâ intrinseca. Unde ungi non potest morti violentæ proximus, ut suspendendus, vel suffocandus, quia non infirmatur. Econtra ungi possunt etiam pueri, usum rationis adepti, idque juxta Sanch. Select. disp. 27. n. 18. tametsi Parochus per Confessionem eos nunquam peccasse advertat: quia tunc indigebunt infirmi ad robur acquirendum contra tentationes dæmonis. Laym. nihilominus l. 5. tr. 8. c. 4. n. 2. ait: excusari Parochum, si pueris ante annum 14.

aut i s. juxta Dicecesis consuetudinem Sacramentum istud neget, excepto casu necessitatis, si aliud Sacramentum suscipere non possint, & Sacramenti hujus debitam notitiam habeant. Præterea neganda non est Extrema Unctio diuturno tempore amentibus, & phrenesi laborantibus, modò priùsquàm ad talem amentiam pervenissent, eam saltèm interpretativè desideraverint; si nimirum Christianè vixerunt, atque salutis suæ memores fuerunt, Henriq. l. 3. c. 13. §. 1. cum aliis. Neganda tamen foret his, si in peccato mortali notoriè constituti essent. Laym. cit. n. 4 similiter neganda non est senibus senectute confectis, & in mortis periculo proximo constitutis. Item mulieribus in partu jamjam deficientibus. Sufficit verò periculum probabile. Trid. Sess. 14. c. 3.

318. Q. 5. *An eidem infirmo sapius conferri possit hoc Sacramentum?* R. cum Laym. cit. & communi. Non posse conferri durante eodem periculo morbi; secus, si aliud novum sit periculum, ut si ægrotus, postquàm semel unctus est, melius habere cæpit, ut Medicorum judicio extra probabile, seu propinquum mortis periculum constitutus esset, mutata corporis constitutione recidit.

319. Q. 6. *An ægrotus sub præcepto teneatur suscipere hoc Sacramentum?* R. negativè. Teste Laym. hìc c. 7. n. 1. veniale est per negligentiam intermittere. Excipe 1. nisi aliud Sacramentum suscipere non possit, & de sua con-

contritione dubitet. Ratio est: quia aliàs animam suam periculo damnationis exponeret. Casus tamen hic vix est possibilis, nisi fortè Sacerdos nolit dare absolutionem. Ratio est: quia si conferri potest Extrema Unctio, cur non & absolutio? excipe 2. nisi ex contemptu non susciperet.

Q. 7. *An excusandus à peccato Parochus, si oleum alterius anni adhibeat?* R. negativè. Ità Bonac. hìc q. unica. puncto. 2. n. 6. Barb. p. 2. c. 22. Si tamen necessitas urgeat, poterit veteri oleo morituros ungere, usque dum novum ipsi ab Episcopo transmissum fuerit; quo accepto, ex Laymanni sententia l. 5. tract. 8. c. 2. n. 4. in lampade ante Venerabile ardere solita vetus comburendum est. Quod si novum suffecturum pro anno toto non putetur, poterit non consecratum admisceri in quantitate minori. Barb. cit. cum aliis.

Q. 8. *An in ungentis quinque sensibus ordo servandus necessitate Sacramenti?* R. negativè. Ratio est: quia ordinis mutatio non mutat completam significationem. Circa duas unctiones verò pedum, & renum servanda est Ecclesiæ consuetudo; cùm non sit de essentia Sacramenti. Imò unctio renum convenientiùs omittitur præsertim in fœminis, & viris Religiosis. Sà. v. *Extrema Unctio.* Bellarm. de Extr. Unct. n. 12. Si ægrotus manibus careat, ungenta est caro propinqua; si oculis, ungentus est locus eorum,

eorum. Sà cit. Henr. c. 12. §. 1. Ratio est; quia licet homo, qui perpetuò caruit visu non potuerit eo sensu peccare secundum effectum; potuit tamen peccare secundum concupiscentiam videndi. Sacerdotes verò non in palmis, ubi sacro oleo uncti sunt, sed intra palmam, vel in exteriori parte manus ungi solent. Sà l. cit. Bonac. hìc punct. 5. quamvis nihil referat etiam in ipsis palmis inungi: cum hæc unctio ab altera sit distincta. Palud. in 4. dist. 23. q. 3. a. 3. Demum in casu necessitatis sine culpa poterit una auris, vel una manus ungi. Henr. cit. c. 12. §. 1. Sà l. cit. etiam non formata cruce. Suar. hìc S. 2.

322. Q. 9. *Quo loco impertienda sit extrema unctio in collatione aliorum Sacramentorum?* R. cum Laym. l. 5. tr. 8. c. 8. n. 4. consuetudinem ferme ubique obtinere, ut ultimo loco conferatur; quia est Sacramentum exeuntium. Barb. tamen p. 2. c. 22. n. 37. censet mortaliter non peccaturum, qui ante Sacramentum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ illud contulerit; quia infirmus potest per contritionem se ad illam disponere; servandam tamen monet consuetudinem Ecclesiæ.

323. Q. 10. *An forma extrema unctionis ad singulorum sensuum inunctionem sit repetenda?* R. affirmativè. Ità Laym. cit. 3. n. 3. Probabile tamen juxta eundem est, in necessitate ungi posse unicum sensum magis obvium cum debita fórmula verborum, nempe: *per istam sanctam*

sanctam unctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per visum, auditum, odoratum, gustum, tactum, gressum deliquisti. Licite proinde hæc forma adhibetur tempore pestis, quo etiam per instrumentum decens unctio fieri potest. Porrò casus necessitatis duo præcipuè sunt: 1. Si Sacerdos, postquam unam, vel duas unctiones peregit, ob mortis accelerationem reliquas finire non posse arbitretur. 2. Si infirmus mox animam exhalaturus aliud Sacramentum non recipit. Extra quos casus præstat ministracionem intermittere. Præterquam, ut addit Laym. cit. si Ordinarius probabilem Doctorum sententiam secutus, brevioris illam formam pro tempore pestis durantis approbet.

Q. II. *Quem sensum habeant Verba forma: quidquid deliquisti?* R. habere sensum conditionatum; si quid deliquisti; ac ideo ministrari posset Sacramentum istud homini, tamen si nullum peccatum habeat, v.g. ei, qui immediatè ante baptizatus fuit. Suar. disp. 42. l. 2. n. 4.

CAPUT VII.

De Ordinis Sacramento.

Q. I. *Quid Parocho præstandum circa hoc Sacramentum?* R. requiri Parochi industriam, quâ teneros adolescentes ad illud præparet, si indolem eorum ad facerrimum hunc